

T.C.
ANAYASA
1. Bölüm

Esas No: 2015/11214
Karar No: 2019/
Karar Tarihi: 10.01.2019

ANAYASA MAHKEMES N N 10/1/2019 TAR HL VE 2015/11214 SAYILI
KARARI (B REYSEL BA VURU)

(2709 S. K. m. 17) (6216 S. K. m. 45) (ANY. MAH. 18.09.201 T. 2012/969 E.) (ANY. MAH. 17.09.2013 T. 2012/752 E.) (ANY. MAH. 23.01.2014 T. 2013/841 E.) (ANY. MAH. 26.03.2013 T. 2012/403 E.) (ANY. MAH. 17.07.2014 T. 2012/848 E.) (ANY. MAH. 06.10.2015 T. 2013/7812 E.) (ANY. MAH. 24.01.2018 T. 2014/15732 E.)

*** ncelemekte oldu unuz karar Resmi Gazete'de yayımlanmamı olup kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr adresinden alınmı tır.

B R NC BÖLÜM

KARAR

AZ ZE M H YAZ VE HAVAL M H YAZ BA VURUSU

Ba vuru Numarası: 2015/11214

Karar Tarihi: 10/1/2019

Ba kan: Burhan ÜSTÜN

Üyeler: Serdar ÖZGÜLDÜR

Serruh KALEL

Hicabi DURSUN

Kadir ÖZKAYA

Raportör: Tu çe TAKÇI

Ba vurucular: 1. Azize M H YAZ

2. Havai M H YAZ

Vekili: Av. Metin R Z

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru, ate li silahla yaralanma neticesinde meydana gelen ölüm olayıyla ilgili olarak etkili bir ceza soru turması yürütülmemesi nedeniyle i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkının ve bunlarla ba lantılı ayrımcılık yasa ının ihlal edildi i iddialarına

ili kindir.

II. BA VURU SÜRECİ

2. Ba vuru 2/7/2015 tarihinde yapılmı tır.

3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmu tur.

4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmi tir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Ba vuru formu ve eklerinde ifade edildi i ekliyle olaylar özetle öyledir:

6. 5/7/1994 günü saat 10.00 civarında Bornova İçe Jandarma Komutanlı na (Jandarma Komutanlı ı) zmir ili Bornova ilçesi Yaka köyü sınırlarındaki arsa içinde bir erkek cesedi bulundu una dair telefon gelmi tir.

7. Akabinde olay yerine giden jandarma görevlileri tarafından a açların arasında gö sünün sa ve sol kısmı ile çene ve kafasından olmak üzere dört kur unla vurulmu bir erkek cesedi bulunmu tur. Olay yerindeki bo kovanlardan olayda kullanılan silahın 9 mm'lik bir tabanca olabilece inin de erlendirildi i, olay yerine yakın yerde bulunan ki ilerin olaydan sonra T... marka bir aracın olay yerinden uzakla tı nın görüldü ünün tespit edildi i, olay yerinde maktule ait bir kimlik belgesi bulunamadı ı hususları da tutana a ba lanmı tır. Olay yerinin basit krokisi çizilmi tir.

8. Aynı gün olayı ihbar eden tanık H.B.nin jandarma görevlileri tarafından beyanı alınmı tır. H.B. olayın oldu u yere 50-60 metre mesafedeki tarlanın sahibi oldu unu, e iyle birlikte ekin toplarken saat 09.00 sıralarında plakasını görmedikleri, T... marka oldu unu tahmin ettikleri mavi bir aracın ormana giden yoldan içeri girdi ini gördüklerini, oförün yanındaki koltukta da bir ki inin oturdu unu, 5-10 dakika sonra iki el silah sesi duyduklarını, aynı aracın hızla geri çıktı nı görünce kendisinin merak ederek olay yerine do ru gitti ini ve kanlar içinde birinin yerde yattı nı görerek jandarmayı aradı nı, failleri görmedi ini beyan etmi tir.

9. Jandarma görevlileri tarafından aynı gün saat 10.30 sıralarında bir erkek cesedi bulundu unun bildirilmesi üzerine Bornova Cumhuriyet Ba savcılı ı (Cumhuriyet Ba savcılı ı) tarafından olayla ilgili olarak derhâl ve resen soru turma ba latılmı tır.

10. Adli tıp uzmanı bir doktor ile olay yerine giden Cumhuriyet savcısı tarafından 5/7/1994 tarihinde olay yeri ve ölü muayene tutana ı düzenlenmi tir. Tutana a göre, a acın altında yatar vaziyetteki erkek cesedinin sa yanında ileride iki adet bo kovan bulunmu tur. Yapılan muayenede sa göz kapa nda ekimoz hematoma, sol yan çene altında, sol meme ba ının üst kısmında, gö sün sa yanı üst kısmında ve sırtının orta kısmında ate li silah yaralarına rastlanmı tır. ahsın ate li silah yaralanmasına ba lı olarak öldü ü dü ünülse de klasik otopsi yapılması adli tıp uzmanı tarafından uygun görülmü tür.

11. Olayı ihbar eden H.B.nin 5/7/1994 tarihinde Cumhuriyet savcısı tarafından tanık olarak beyanı alınmı olup H.B. beyanında kolluk beyanlarını tekrar etmi tir.

12. zmir 1 Emniyet Müdürlü ünün (Emniyet Müdürlü ü) 6/7/1994 tarihli yazısıyla hastane morgunda bulunan erkek cesedinden alınan parmak izlerinin yapılan ar iv kar ıla tırması neticesinde cesedin 1979 yılında hırsızlık, 1991 yılında ise 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyü leri Kanunu'na muhalefet suçlarından

parmak izi alınmış olan .M.ye ait olduğu tespit edilmiştir. Müteveffanın kardeşi de 6/7/1994 tarihinde cesedi teslim etmiştir.

13. Şahsın Adli Tıp Kurumu (ATK) İzmir Grup Başkanlığı tarafından 6/7/1994 tarihinde otopsi yapılmış ve düzenlenen özet raporda kesin ölüm nedeninin başına ve vücuduna isabet eden mermi çekirdeklerinin neden olduğu beyin, beyincik ile her iki akciğer ve aort harabiyeti ve kanaması olduğu tespitine yer verilmiştir. ATK tarafından düzenlenen 25/8/1994 tarihli ayrıntılı otopsi raporunda özetle şahsın vücudunun çeşitli yerlerinde mermi çekirdeği girişi ve çıkışı izlerinin bulunduğu, burnunda yüzeysel sıyrık ile sağ göz kapaklarında hematom dışında başka bir kesici ya da delici alet izi olmadığı, yapılan toksikolojik incelemede herhangi bir toksik maddeye rastlanmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca başına ve vücuduna isabet eden dört adet mermi çekirdeğinin neden olduğu beyin, beyincik ile her iki akciğer ve aort harabiyeti ve buna bağlı kanamalar neticesinde şahsın vefat ettiği, üç mermi çekirdeğinin izinin bitişik atılmasıyla bir adet ettiği, diğer bir çekirdeğinin atılması mesafesinin kesin tespiti için şahsın giysilerinin incelenmesi gerekeceği belirtilmiştir.

14. Jandarma görevlileri tarafından 12/7/1994 tarihinde .M.nin eşi olan baş vurucunun beyanı alınmıştır. Baş vurucu, vekili huzurunda verdiği beyanında olaydan önceki gece eşiyle birlikte annesinin evinde kaldıklarını, eşinin sabah işe gitmek üzere evden çıktığını, sonrasında da ölü bulunduğunu, hiçbir dümanın olmadığını, hiçbir tehdit almadıklarını, failerin bulunmasını istediğini ifade etmiştir.

15. Soruşturma kapsamında .M.nin kayınbiraderi olan S.D. 12/7/1994 tarihli kolluk beyanında 4/7/1994 günü annesinin evine geldiğinde eniştesini -uyumu olduğu undan- göremediğini, 5/7/1994 günü ise saat 23.30 sıralarında sivil polislerin, gece saat 02.00 civarlarında ise bir başka polis ekibinin geldiğini, .M.yi sorduklarını, kendisinin de eniştesinin dolandırıcılık suçundan arandığını bildiğinden polislerle yerini bilmediğini söylediğini, polislerin de onu cehenneme gitse dahi bulacaklarını söylediklerini ifade etmiştir.

16. Cumhuriyet Başsavcılığı 7/7/1994 tarihli müzekkereyle Emniyet Müdürlüğüne, Jandarma Komutanlığıyla irtibatlı olmak suretiyle şahsın öldürülmeden önce kimlerle görüştüğü, nereye gittiği hususlarının araştırılarak failerin ivedi olarak tespiti için gerekli tahkikatın yürütülmesi talimatını iletmiştir. Tahkikat evrakının iletilmemesi üzerine 21/9/1994, 24/10/1994 ve 6/12/1994 tarihlerinde bu müzekkeresinin akıbetini sormuştur.

17. Jandarma Komutanlığı 27/12/1994 tarihli yazısıyla Olay Yeri Tespit Tutanağı, olay yeri basit kroki, tanık beyanları, olayın failerinin bulunamadığı ve araştırılmaya devam edildiği yönündeki tutanaktan oluşan tahkikat evrakını Cumhuriyet Başsavcılığına iletmiştir.

18. Jandarma Komutanlığının 29/12/1994 tarihli yazısıyla, olaydan yaklaşık iki hafta sonra 19/7/1994 tarihinde failerin tespitine ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında olay yerinde jandarma görevlilerince yapılan yeni bir araştırmada bir adet boş kovan daha bulunduğuna dair tutanak, 1 adet boş kovan ve önceden muhafaza altına alınan boş kovanlara ilişkin kriminal rapor Cumhuriyet Başsavcılığına iletmiştir.

19. Emniyet Genel Müdürlüğü İzmir Bölge Kriminal Polis Laboratuvarının 6/7/1994 tarihli raporunda olay yerinde bulunan üç adet kovanın tek bir silahtan atıldığı, faili meçhul arivinde yapılan karıştırmada herhangi bir irtibatına rastlanmayan söz konusu kovanların faili meçhul arivinde geçici olarak alıkonulduğu belirtilmiştir.

20. Bu aşamadan sonra Cumhuriyet Başsavcılığı ile Jandarma Komutanlığı arasında 14/1/1995 ile 9/3/2013 tarihleri arasında olayın failerinin araştırılmaya devam edilmesi talimatını içeren ve karıştırmada olayın failerinin araştırılmaya devam edildiği yönünde cevaplar içeren mutataz yazımlar yapılmıştır.

21. Bornova Adliyesinin kapatılması ve zmir Adliyesi yargı alanına dâhil edilmesi üzerine olaya ili kin soru turma dosyası zmir Cumhuriyet Ba savcılı ına devredilmi tir.

22. zmir Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından I Asayi ube Müdürlü ü ile çe itli ilçe jandarma bölük komutanlıklarına da ıtımlı, 18/3/2004 tarihli müzekkere ile daimî aramada olan soru turma dosyalarının listesi iletilerek soru turma dosyalarına konu olayların faillerinin zamana ımı süresince ciddi biçimde ara tırılarak üç aylık sürelerde düzenli olarak bilgi verilmesi talimatı verilmi tir.

23. Ba vurucu Azize Mihyaz, vekili aracılı ıyla 18/3/2004 havale tarihli dilekçesiyle soru turma dosyasının fotokopisini talep etmi tir. Savcı tarafından otopsi raporunun fotokopisinin verilmesi uygun görülmü tür.

24. Bu a amadan sonra zmir Cumhuriyet Ba savcılı ı ile Jandarma Komutanlı ı arasında 24/9/2004 ila 25/2/2014 tarihlerinde olayın faillerinin ara tırılmaya devam edilmesi talimatını içeren ve kar ılı nda olayın faillerinin ara tırılmaya devam edildi i yönünde cevaplar içeren mutat yazı malar yapılmı tir. Ba vuru dosyasının incelenmesinden bu yöndeki son yazı ma tarihinin 25/2/2014 oldu u anla ılmı tir.

25. zmir Cumhuriyet Ba savcılı ı 17/3/2015 tarihinde, kasten adam öldürme suçu için olayın meydana geldi i tarihte yürürlükte bulunan 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda öngörülen dava zamana ımı süresinin doldu u gerekçesiyle olay hakkında kovu turmaya yer olmadı ı kararı vermi tir.

26. Bahse konu karara ba vurucu vekilince yapılan itiraz, zmir 6. Sulh Ceza Hâkimli inin 20/5/2015 tarihli kararıyla kararın usul ve yasaya uygun oldu u gerekçesiyle reddedilmi tir.

27. Ret kararı ba vurucuya 3/6/2015 tarihinde tebli edilmi olup ba vurucu bireysel ba vuruyu 2/7/2015 tarihinde yapmı tir.

IV. LG L HUKUK

28. Konuyla ilgili ulusal ve uluslararası hukuka ili kin bilgiler Anayasa Mahkemesinin Sultani Acar (B. No: 2014/16344, 22/3/2018, §§ 29-61) ba vurusu hakkında verdi i kararda yer almaktadır.

V. NCELEME VE GEREKÇE

29. Mahkemenin 10/1/2019 tarihinde yapmı oldu u toplantıda ba vuru incelenip gere i dü ünüldü:

A. Ba vurucuların ddiaları

30. Ba vurucular, yakınları olan .M.ye siyasi bir sendikaya ba kanlık yapmasından ötürü gözaltında i kence edildi ini ve akabinde öldürüldü ünü, etnik kökeninden dolayı ona ayrımcılık yapıldı ını, zmir Cumhuriyet Ba savcılı ına nakledilen bu tip soru turmaların faili meçhul olarak kaldı ını, yakınlarının ölümüyle ilgili etkili soru turma yürütülmedi ini belirterek ya am hakkı, adil yargılanma hakkı, i kence ve kötü muamele yasa ı ve ayrımcılık yasa ının ihlal edildi ini ileri sürmü lerdir.

B. De erlendirme

1. Hukuki Vasıflandırma ve ncelemenin Kapsamı Yönünden

31. Ba vurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirme ile ba lı olmayıp olay ve

olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eden Anayasa Mahkemesi (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Ba vurucuların ikâyetlerinin özü, yakınlarının etnik kökeni nedeniyle kamu görevlileri tarafından i kence edilerek öldürüldü üne ve bu olayla ilgili etkili soru turma yürütülmedi ine ili kindir. Bu nedenle ba vurucuların iddiaları i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkı ve bunlarla ba lantılı olarak ayrımcılık yasa ı kapsamında incelenmi tir.

32. Bununla birlikte Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkının ve bu haklarla ba lantılı olarak ayrımcılık yasa ının ihlal edilip edilmedi i konusunda bir de erlendirme yapılmasına imkân sa layacak nitelikte -makul üphenin ötesinde- kanıt, Anayasa Mahkemesinin elinde bulunmamaktadır. Somut olayda ba vuru formu ve eklerinde sunulan belgelerden olayın gerçekte ti i ko ullar, ölenin evinden alınarak öldürülüp öldürülmedi i, hangi nedenle ve kimler tarafından öldürüldü ü, öldürülmeden önce i kenceye maruz bırakılıp bırakılmadı ı konuları bakımından bir de erlendirme yapılmasına imkân sa layacak ekilde tespit edilememi tir.

33. Bu durumda ba vurucuların yakınlarının etnik kökeni nedeniyle kamu görevlileri tarafından i kence ve kötü muameleye maruz bırakılarak akabinde öldürüldü ü iddialarının Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkı ve bunlarla ba lantılı olarak ayrımcılık yasa ı kapsamında, Anayasa'nın 17. maddesinin etkili soru turma yükümlülü üne ili kin usul boyutu ile sınırlı olarak incelenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir.

2. Kabul Edilebilirlik Yönünden

34. Ya am hakkının do al niteli i gere i, ya amını kaybeden ki i açısından bu hakka yönelik bir ba vuru ancak ya anan ölüm olayı nedeniyle ölen ki inin ma dur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (Serpil Kerimo lu di erleri, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41).

35. Bireysel ba vuru yolunu i letebilecekler esas itibarıyla do rudan ma dur sıfatını ta ıyan ki iler olmakla birlikte somut olayın ko ullarına ve ihlal edilen hakkın niteli ine göre do rudan ma dur ile arasında ki isel ve özel bir ba bulunan, dolayısıyla da Anayasa ve Sözle me'nin ihlalden olumsuz olarak etkilenmi veya ihlalin sona ermesinden me ru ve ki isel bir menfaati bulunan kimseler de dolaylı ma dur sıfatıyla bireysel ba vuruda bulunabileceklerdir (Engin Gök ve di erleri, B. No: 2013/3955, 14/4/2016, § 53).

36. Di er taraftan dolaylı ma duriyetin ortaya çıkması, somut olayın ko ullarına ve ihlal edilen hakkın niteli ine ba lı olarak de i ebilmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, ma durun bizzat ba vuru yapmasının mümkün olmadığı ve yakın akrabalık ili kisinin bulundu u kimi durumlarda -özellikle ya ama hakkının söz konusu oldu u- ba vurucuların ihlalden do rudan etkilenmemi olmalarına ra men ihlalden dolaylı olarak etkilenmeleri nedeniyle bu etkiye dayanarak kendi adlarına ba vuru yapabileceklerine de karar vermi tir (Sadık Koçak ve di erleri, B. No: 2013/841, 23/1/2014; Rifat Bakır ve di erleri, B. No: 2013/2782,11/3/2015).

37. Ba vuru konusu olayda müteveffa, ba vuruculardan birinin e i ve di erinin de babasıdır. Tüm bu açıklamalar do rultusunda somut ba vuruda, ba vuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır.

38. Bununla birlikte ba vurunun di er kabul edilebilirlik kriterleri yönünden de incelenmesi gerekir.

a. Ba vurucu Havai Mihyaz Yönünden

39. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca temel hak ve özgürlüklerin ihlaline neden oldu u ileri sürülen i lem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmü idari ve yargısal ba vuru yollarının tamamının bireysel ba vuru yapılmadan önce tüketilmi olması gerekir.

40. Bireysel ba vurunun ikincil niteli i gere i ba vurucunun ihlal iddialarını öncelikle yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip oldu u bilgi ve delilleri zamanında sunması, dava ve ba vurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermesi gerekir (Ay e Zıraman ve Cennet Ye ilyurt, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 17).

41. Bedih Durmaz ve di erleri (B. No: 2014/5534, 7/3/2018, §§ 44-46) ba vurusunda ceza soru turması kapsamında ifadelerine ba vurulmayan, yakınlarının ölümü ile sonuçlanan olay hakkında yürütölen ceza soru turmasına bizzat katılmayan, soru turma i lemlerine katılmak için herhangi bir talepte bulunmayan ve soru turma sonucunda verilen kovu turmaya yer olmadı ına dair karara itiraz etmeyen ba vurucular yönünden ba vurunun ba vuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez oldu u sonucuna varılmı tır.

42. Ba vuru formu ve eklerinin incelenmesinden babasının ölümüne ili kin yürütölen ceza soru turmasında ba vurucu Havai Mihyaz'ın mü teki sıfatının bulunmadı ı anlaşılmaktadır. Soru turma sonucunda verilen kovu turmaya yer olmadı ına dair karara kar ı da itiraz etti ine dair bireysel ba vuru dosyası ve eklerinde herhangi bir belgeye de rastlanmamı tır.

43. Anılan ba vurucu, Anayasa Mahkemesine yaptı ı bireysel ba vuru kapsamında her ne kadar soru turmanın etkili yürütölmedi ini ileri sürmekte ise de ikincillik ilkesi gere i ihlal iddiasını öncelikle yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi gerekmektedir.

44. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının di er kabul edilebilirlik artları yönünden incelenmeksizin ba vuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

b. Ba vurucu Azize Mihyaz Yönünden

45. 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası öyledir:

“ hiale neden oldu u ileri sürölen i lem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmü idari ve yargısal ba vuru yollarının tamamının bireysel ba vuru yapılmadan önce tüketilmi olması gerekir. ”

46. Ya am hakkı kapsamında incelenmesi gereken bir olayla ilgili soru turmanın etkili olup olmadı ı yönünden inceleme yapılabilmesi için -mutlak surette gerekli olmasa da- yürütölen soru turmanın makul bir süreyi a maması artıyla ilgili kamu makamları tarafından nasıl sonlandırılaca ının beklenmesi, bireysel ba vuru ile getirilen koruma mekanizmasının ikincil niteli ine uygun olacaktır (Rahil Dink ve di erleri, B. No: 2012/848, 17/7/2014, § 76; Hüseyin Caru , B. No: 2013/7812, 6/10/2015, § 46).

47. Ba vurucuların yetkili makamlara müracaat etmelerine ra men do al olmayan bir ölümle ilgili soru turma ba latılmamı sa, ba latılan soru turmada ilerleme yoksa veya soru turma artık etkisiz bir hâl almı sa ba vuruculardan soru turmanın sonucunu beklemelerini istemek makul olmayacaktır. Böyle bir durumda ba vurucular, gerekli özeni göstermeli ve ikâyetini çok uzun süre geçirmeden Anayasa Mahkemesine sunabilmelidirler (Rahil Dink ve di erleri, § 77). Zira soru turmanın etkilili ini sa layacak

bir ba vuru yolu bulunmamaktadır. O hâlde anılan ihlal iddiaları yönünden ba vuru yollarının tüketilmesi gerekmemektedir (Yasin A ca, B. No: 2014/13163, 11/5/2017, § 121). Böyle bir durumda ba vurucular, etkili bir soru turma yürütülmedi inin farkına vardıkları veya varmaları gerekti i andan itibaren süresi içinde bireysel ba vuruda bulunmalıdırlar. Do al olarak ba vurucuların etkili bir soru turma yürütülmedi inin ne zaman farkına varmaları gerekti i her ba vurunun artlarına ba lı olarak de erlendirilecektir (Adle Azizo lu ve B. No: 2014/15732, 24/1/2018, § 87; Sultani Acar, § 84).

48. Soru turmada ilerleme sa lanaca ına dair umut verici geli meler ve gerçekçi varsayımlar bulundu u ve soru turmanın ilerlemesini sa layıcı tedbirler alındı ı sürece ba vuru yollarını tüketmeden bireysel ba vuruda bulunmaları da ba vuruculardan beklenmemelidir. Ancak bu hâlde dahi soru turmanın daha sonra etkisizle ti ini ö renen ba vurucular, durumun farkına vardıkları veya varmaları gerekti i andan itibaren süresi içinde bireysel ba vuruda bulunmalıdırlar (Adle Azizo lu ve Sadat Azizo lu, § 88; Sultani Acar, § 85).

49. Soru turmanın etkisizli inin fark edildi i veya fark edilmesi gerekti i andan itibaren süresi içinde bireysel ba vuru yapılmayıp zamana ımı süresinin dolması nedeniyle kovu turmaya yer olmadı ına dair karar verilmesinin beklenmesi hâlinde soru turmaya konu olayın üzerinden geçen uzun zaman gerçeklerin ortaya çıkmasını zorla tıracak ve neredeyse imkânsız hâlde getirecektir. Böylesi bir durumda Anayasa Mahkemesi, devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadı ını inceleyemeyecek; ya am hakkının usul boyutu yönünden yapaca ı de erlendirmede yeniden yargılamaya karar veremeyecek ve artları gerçekle ti inde sadece ihlali tespit edip tazminata hükmedebilecektir. Oysa ölüm olayının sebep ve ko ulları ile sorumluların tespitine imkân veren etkinlikte bir soru turma yapılması ve gerekti i takdirde sorumluların caydırıcı bir ceza ile cezalandırılmaları için yeniden yargılamaya karar verilebilmesinin benzer ya am hakkı ihlallerinin önlenmesinde oynadı ı rolün önemi tartı masızdır (Adle Azizo lu ve Sadat Azizo lu, § 89; Sultani Acar, § 86).

50. Somut olayda olayla ilgili aynı gün resen soru turma ba latılmı , kolluk görevlilerince ve Cumhuriyet Ba savcılı ınca olay yeri incelenmi , kolluk tarafından olay yerinin basit krokisi çizilmi , müteveffanın e inin ve kayınbiraderinin beyanına ba vurulmu , cesedi bulan ve olayı ihbar eden tanıkların beyanları alınmı , ölü muayene ve otopsi i lemleri yapılmı , bo kovanlara ait ekspertiz raporu alınmı tır. Sonraki süreçte Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından olayın faillerinin belirlenebilmesini ve dolayısıyla soru turmanın etkilili ini sa layabilecek nitelikte bir soru turma i lemi yapılmamı ; yalnızca faillerin tespitine çalı ılması için kolluk güçlerine müzekkereler yazılması ve faillerin aranmasına devam edildi i yönünde kolluk görevlilerince düzenli olmayan aralıklarla düzenlenen matbu tutanakların soru turma dosyasına konulmasıyla yetinilmi tir.

51. Olay ile ilgili ikâyetini yetkili makamlara iletmede veya soru turmanın etkisizli iyle ilgili bireysel ba vuru yapmada güçlük çektii yönünde herhangi bir iddiası bulunmayan ba vurucunun 18/3/2004 tarihinde vekili aracılı ıyla dosyadan fotokopi istemek dı ında (bkz. § 23) olayla ilgili soru turmanın geni letilmesine yönelik olarak yetkili makamlardan talepte bulundu una dair herhangi bir bilgi veya belgeye de rastlanmamı tır. Soru turmada ilerleme sa lanaca ına dair umut verici bir geli me ya anmadı ı gibi soru turmanın ilerlemesini sa layıcı bir tedbir de alınmamı tır.

52. Soru turmada herhangi bir geli me ya anmadı ı dolayısıyla etkisiz oldu u çok uzun bir zamandır açık olan soru turmanın sonuçlanmasının ba vurucu tarafından beklenilmesinin gerekmedi ini ve bireysel ba vuruların kabul edilmeye ba landı ı 23/9/2012 tarihinden sonra ba vuru yapma imkânının bulundu unu dikkate alan Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetkisinin ba ladı ı tarih ile bireysel ba vuru tarihi arasındaki sürenin makul kabul edilemeyecek ölçüde uzun oldu u ve ba vurunun süresinde yapılmı bir ba vuru olarak kabul edilemeyece i sonucuna ula mı tır.

53. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının di er kabul edilebilirlik ko ulları yönünden incelenmeksizin süre a ımı nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Ba vurucu Havai Mihyaz yönünden i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkının ve bunlarla ba lantılı ayrımcılık yasa ının ihlal edildi ine ili kin iddianın ba vuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,

2. Ba vurucu Azize Mihyaz yönünden i kence ve kötü muamele yasa ı ile ya am hakkının ve bunlarla ba lantılı ayrımcılık yasa ının ihlal edildi ine ili kin iddianın süre a ımı nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,

B. Yargılama giderlerinin ba vurucular üzerinde BIRAKILMASINA 10/1/2019 tarihinde OYB RL YLE karar verildi.